

มุมมอง ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน
ในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
Viewpoint and Perspectives of students' music learning
towards studying in the Bachelor of Music program,
Majoring of Western Music, College of Music,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ศศิธร อิวจันทึก *¹

Sasithorn Eiwchantuek *¹

บทคัดย่อ

บทความเรื่องมุมมอง ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นบทความทางวิชาการที่ต้องการนำเสนอแง่มุมที่เป็นมุมมองและทักษะของนักศึกษาปัจจุบันทั้ง 4 ชั้นปีในหลักสูตรดังกล่าวที่มีต่อการเรียน ซึ่งข้อมูลในการนำเสนอนี้มาจากการแลกเปลี่ยนพูดคุยจากการสนทนากลุ่ม ควบคู่ไปกับการตอบแบบสอบถามออนไลน์จากนักศึกษา 60 คน โดยรูปแบบของการสนทนา และตอบแบบสอบถามนี้ เป็นกิจกรรมของนักศึกษาในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งนักศึกษาต่างมีแนวคิดที่ต้องการแลกเปลี่ยนพูดคุยในด้านของการเรียนดนตรี เพื่อพัฒนาตนเองและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนดนตรีในปัจจุบัน โดยได้พบประเด็น

* corresponding author, email : porjai.team@gmail.com

¹ นักศึกษาวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Student's College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ทั้งในด้านของพื้นฐานดนตรีของนักศึกษา การศึกษารายวิชาในหลักสูตร และอุปสรรคในการสร้างแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนดนตรี รวมถึงการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากประเด็นที่พบดังกล่าวนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักศึกษาและหลักสูตรได้ทราบและนำไปพัฒนาปรับใช้ให้เกิดการพัฒนาแบบร่วมกัน

คำสำคัญ : มุมมอง / ทักษะ / หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต

Abstract

Article Viewpoint and Perspectives of student's music learning towards studying in the Bachelor of Music program, Majoring of Western Music, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University. It is an academic article that is intended to present the perspectives and views of current students four-years of the program towards studying. The information in this presentation comes from group discussion, alongside online questionnaires from more than 60 students. The format of this discussion and answer. It is a student activity during the outbreak of the Coronavirus 2019, where students have ideas to exchange and discuss in the field of music education. To develop oneself and analyze problems. Obstacles that arise during today's music classes. It has found issues both in terms of student music fundamentals. Course study and the motivational obstacles that arise during music lessons, as well as the presentation of solutions to the problems arising from these findings, to guide students and curriculum and apply them to common development.

Keywords: Viewpoint / Perspectives / Bachelor of Music program

บทนำ

การศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาเป็นทางเลือกสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจในด้านดนตรี เช่น การร้องเพลง การบรรเลงเครื่องดนตรี การสร้างสรรค์ผลงานเพลง รวมถึงการทำอาชีพครูสอนดนตรี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอาชีพที่เกี่ยวกับดนตรีมีหลากหลายมาก เช่น นักดนตรีอาชีพ ครูสอนพิเศษดนตรี นักประพันธ์เพลง ผู้ควบคุมการผลิตเพลง นักธุรกิจจำหน่ายเครื่องดนตรี หรือแม้กระทั่งนักธุรกิจค่ายเพลง จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า มีอาชีพมากมายที่ผู้สำเร็จการศึกษาด้านดนตรีสามารถนำไปต่อยอดในวิชาชีพดนตรีในอนาคตได้ Panot Han (2020 : Online) ได้ระบุนามมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาดนตรี ระดับปริญญาตรี มีทั้งสิ้น 51 แห่ง นอกจากนั้นแล้วบางมหาวิทยาลัยยังมีหลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอกอีกหลายหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

จากมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรีในประเทศไทยดังกล่าวนี้ มหาวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรีเป็นมหาวิทยาลัยแรก ๆ ของประเทศไทย มหาวิทยาลัยการดนตรี (2564 : ออนไลน์) ได้ระบุถึงข้อมูลการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 6 หลักสูตร แบ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 หลักสูตร และหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 2 หลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรดุริยางศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
2. หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย
3. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตกศึกษา
4. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทยศึกษา
5. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
6. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา

จากข้อมูลของหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีของวิทยาลัยการดนตรีดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงขอนำเสนอรายละเอียดเฉพาะหลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในภาคเศรษฐกิจ เน้นให้มีการวิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างสรรค์ นวัตกรรม และใฝ่รู้ตลอดชีวิต และสร้างงานปรับตัวในโลกของงาน พึ่งพาตนเองและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งหลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก แบ่งรายวิชาเลือกออกเป็นหลากหลายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาเลือกการประพันธ์เพลง (Music Composition) กลุ่มวิชาเลือกโยธวาทิตศึกษา (Marching Band Study) กลุ่มวิชาเลือกการแสดงดนตรีคลาสสิก (Classical Music Performance) กลุ่มวิชาเลือกดนตรีแจ๊ส (Jazz Music) กลุ่มวิชาเลือกดนตรีสมัยนิยม (Popular Music) กลุ่มวิชาเลือกเทคโนโลยีดนตรี (Technology Music) และกลุ่มวิชาเลือกการสอนดนตรี (Music Education) เป็นต้น นอกจากนี้ในหลักสูตรยังมีกลุ่มวิชาพื้นฐานดนตรีที่นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ก่อนที่จะเข้าสู่การเลือกกลุ่มรายวิชาเลือกตามความถนัดและสนใจ ได้แก่ รายวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก รายวิชาโสตประสาท และรายวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก เป็นต้น

ด้วยรายวิชาในหลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นรายวิชาตามหลักสูตรที่มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อตลาดแรงงานวิชาชีพดนตรี และมีการเรียนรู้ในศาสตร์ทางดนตรีอย่างลุ่มลึก ในมุมมองของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว เป็นผู้ที่มีความคาดหวัง และมุ่งหวังในการที่จะศึกษาต่อทางด้านดนตรีตามที่ตนเองมุ่งหวังไว้ แต่อาจเกิดปัญหาอุปสรรคขึ้นมากมายในขณะที่เรียนในหลักสูตรดังกล่าว ด้วยเหตุผลและปัจจัยอื่น ๆ มากมาย ทั้งนี้ ผู้เขียนจึงได้มีการจัดกลุ่มการสนทนา และการตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์ของนักศึกษาในหลักสูตรจำนวน 60 คน รวม 4 ชั้นปี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้นักศึกษาต้องการที่จะแสดงถึงทัศนะ มุมมอง

และแนวคิดที่ส่งผลต่อการเรียนดนตรีของตัวนักศึกษาว่า มีทัศนคติและมุมมองอย่างไร ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนดนตรี

รูปแบบของการนำเสนอข้อมูลนี้ ผู้เขียนใช้วิธีการแบบสนทนากลุ่ม (Focus group) ในระบบออนไลน์ ควบคู่ไปกับการตอบแบบสอบถามออนไลน์ในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาจัดขึ้นเพื่อต้องการทราบถึงแนวทาง และนำเสนอแง่มุมทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนดนตรีในหลักสูตร จากการสนทนาและการตอบแบบสอบถาม 60 คน โดยเป็นนักศึกษาในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก ทั้ง 4 ชั้นปี ทำให้นักศึกษาได้มีการเปิดประเด็นของการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันในเรื่องของการเรียนในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และผู้เขียนได้มีการบันทึกและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมีข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากการสนทนากลุ่ม และตอบแบบสอบถามด้วยระบบออนไลน์ จึงพบข้อมูลและนำมาวิเคราะห์แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. พื้นฐานทางดนตรีของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน

ด้านพื้นฐานทางดนตรีของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่อาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเหตุผลที่ได้รับจากข้อมูลการสัมภาษณ์และการสำรวจนักศึกษาในหลักสูตร พบว่า มีประเด็นของมุมมอง และทัศนคติของนักศึกษา ดังนี้

1) นักศึกษาไม่ได้มีการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรก่อนตัดสินใจสอบเข้าศึกษาต่อ จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านของความคาดหวังในการเรียนดนตรีในความคิดของนักศึกษาก่อนตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ โดยจากการสนทนาและตอบแบบสอบถามการที่ตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรนี้ ส่วนมากได้รับการแนะนำจากครู และรุ่นพี่ รวมถึงค่าใช้จ่ายในแต่ละภาคเรียนมีราคาไม่แพง และมั่นใจในศักยภาพของหลักสูตร

แต่ไม่ได้ศึกษารายละเอียดรายวิชาของหลักสูตรว่ามีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร มีรายวิชาอะไรที่มีความจำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเรียนรู้ในหลักสูตร

2) นักศึกษาไม่ศึกษาเกณฑ์ และรายละเอียดของการสอบเข้า จึงขาดการเตรียมตัวในการสอบทั้งการฝึกซ้อม และความรู้ภาคทฤษฎีดนตรี ซึ่งในทัศนะของนักศึกษากล่าวถึง การเข้าถึงและการเผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดของหลักสูตร และระเบียบรับสมัครอาจไม่ทั่วถึง ด้วยกระบวนการเผยแพร่ว่ามีการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าวของวิทยาลัยการดนตรี และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ยังไม่ชัดเจน

3) การรับเข้าศึกษาต่อตามระบบส่วนกลางมีหลายรอบ และแต่ละรอบมีเกณฑ์และระบบการรับที่แตกต่างกัน เช่น รอบแรกระบบแฟ้มสะสมผลงาน จะเป็นการพิจารณาความสามารถพิเศษด้านดนตรี หรือการยื่นผลงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรี แต่รอบหลังๆจะเป็นการพิจารณาผลคะแนนจากรายวิชาอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาหรือทักษะดนตรี จึงทำให้มีผู้ที่มีทักษะปฏิบัติและทฤษฎีแตกต่างกันเมื่อเข้ามาเรียนในหลักสูตรจึงเกิดอุปสรรคด้านต่าง ๆ ตามมา

ดังนั้น จากผลของการสัมภาษณ์และสอบถามนักศึกษาในหลักสูตร จึงเห็นได้ว่า ในทัศนะและมุมมองของนักศึกษา มีส่วนที่จะทำให้ทราบถึงเหตุผลของการที่รู้ตนเองว่ามีนักศึกษาแต่ละคนมีพื้นฐานดนตรีที่แตกต่างกัน และวิเคราะห์สาเหตุเมื่อมีการเข้ามาเรียนตามหลักสูตรที่กำหนดในแต่ละรายวิชา จึงทำให้เกิดอุปสรรคทางการเรียนในด้านต่างๆ ได้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1) การจัดอบรมปรับพื้นฐาน

วิทยาลัยการดนตรี ได้มีการจัดให้มีโครงการอบรมเพื่อปรับพื้นฐานทางดนตรีให้กับนักศึกษาใหม่ก่อนเปิดภาคเรียน โดยเริ่มต้นโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาใหม่ได้มีการฝึกฝนทักษะและความรู้ภาคทฤษฎีดนตรีให้มากขึ้น ถึงแม้จะมีระยะเวลาของการอบรมแบบระยะสั้น ๆ แต่ถือว่าเป็นการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ดีขึ้นได้ในระดับหนึ่ง แต่เพื่อเป็น

การนำเสนอถึงการพัฒนาด้านการอบรมพื้นฐานดนตรีของนักศึกษาใหม่ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งทำให้การอบรมเป็นไปในรูปแบบของออนไลน์ (Online) จึงทำให้นักศึกษาใหม่ในปัจจุบัน อาจเกิดปัญหาด้านพื้นฐานดนตรีที่แตกต่างกันขึ้นอีก

2) การพัฒนาตนเอง

ในประเด็นนี้ผู้เขียนมีทัศนคติและมุมมองว่าเป็นประเด็นที่ทุกคนทราบแนวทางการแก้ปัญหาดีอยู่แล้ว โดยขึ้นอยู่กับตัวนักศึกษาเองว่าจะต้องใช้วิธีการอย่างไรในการพัฒนาตนเองให้สามารถศึกษาในหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1) ตั้งใจเรียนและฝึกซ้อมให้มากขึ้น

การตั้งใจเรียนเป็นเรื่องพื้นฐานของการศึกษาอยู่แล้ว แต่เนื่องด้วยประเด็นนี้เป็นประเด็นของนักศึกษาดนตรี จึงมีเรื่องของการฝึกซ้อมด้วยการฝึกซ้อมของนักศึกษาแต่ละคนมีวิธีการที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งข้อดีคือสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิธีการฝึกซ้อมของแต่ละคนได้ เพื่อไม่ให้เกิดความจำเจในการฝึก และอีกทั้งยังเป็นความรู้ใหม่อีกด้วย

2.2) ปรึกษาอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษานอกเวลาเรียน

เมื่อนักศึกษารู้ว่าตนเองอาจเรียนไม่ทัน หรือปฏิบัติดนตรีตามไม่ทันเพื่อน นักศึกษาควรที่จะปรึกษาอาจารย์ก่อนเป็นอันดับแรก ให้ท่านได้รับรู้ว่ามีนักศึกษาที่เรียนตามไม่ทัน หรือไม่เข้าใจ เพื่อให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะอาจารย์คือผู้ที่ให้ความรู้แนวทางในการเรียนและการฝึกซ้อมแก่นักศึกษา รวมถึงการแนะนำด้านอื่น ๆ อีกด้วย

2. กลุ่มรายวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับดนตรี

จากข้อมูลที่ได้รับด้วยการสนทนากลุ่มร่วมกัน พบว่า นักศึกษายังมีข้อสงสัยในมุมมองและทัศนคติของนักศึกษาในประเด็นของกลุ่มรายวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับดนตรี เช่น รายวิชากลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และภาษา เป็นต้น โดยจากประเด็นที่พบในด้านนี้ ทำให้ทราบว่านักศึกษาคาด

ความเข้าใจในเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยนักศึกษา จึงได้มีข้อเสนอแนะว่า ต้องการที่จะปรับลดจำนวนเวลาและหน่วยกิตของการเรียน รายวิชาเหล่านั้นให้น้อยลง เพื่อต้องการให้มีการเพิ่มหน่วยกิต และเวลาเรียนใน รายวิชาดนตรีซึ่งเป็นวิชาเอกให้มากขึ้น เนื่องจากนักศึกษามีเวลาไม่เพียงพอต่อ การฝึกฝนทักษะปฏิบัติดนตรี และระยะเวลาของการพัฒนาความรู้ทางดนตรีแบบ เฉพาะทางได้ไม่มากพอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงต้องทำความเข้าใจกับนักศึกษาในหลากหลาย ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายวิชาในศาสตร์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากศาสตร์ทาง ดนตรีที่เป็นวิชาเอกของตนเอง ทั้งนี้ ตามเกณฑ์มาตรฐานระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จากกระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 18) ได้อธิบายถึงโครงสร้างหลักสูตร ที่มาจากเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยโครงสร้างหลักสูตรจะต้อง ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ทั้งนี้ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่เป็นประเด็นหลักของการสนทนา หมายถึง หมวดวิชาที่ เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็น คุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ เป็นต้น

แนวทางการแก้ปัญหา

1) ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์และข้อกำหนดของเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีในปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาจะต้องเข้าใจเรื่องของ เกณฑ์ดังกล่าว และจะต้องอธิบายถึงเหตุผล เงื่อนไขที่ต้องมีการเรียนรายวิชาในกลุ่ม วิชาศึกษาทั่วไปที่เป็นกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และภาษา และทำความเข้าใจเพื่อให้นักศึกษาได้ทราบว่าเป็นเกณฑ์ที่กำหนดมาเป็น มาตรฐานทั่วประเทศ รวมถึงนักศึกษาจะต้องศึกษาข้อมูลของหลักสูตรก่อนตัดสินใจ เข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตรด้วย

2) ในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2560 นี้ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มี รายวิชาที่นำมาบูรณาการเข้ากับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น ภาษาอังกฤษสำหรับ

นักดนตรี คอมพิวเตอร์ดนตรี ซึ่งเป็นการบูรณาการศาสตร์ทางด้านภาษามาประยุกต์ร่วมกับวิชาซีพดนตรี และเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นบูรณาการด้านวิชาซีพดนตรีด้วยเช่นกัน

3) การบริหารกับเวลาให้เหมาะสม นักศึกษาดนตรีนอกจากการเข้าเรียนและการทำการบ้านแล้ว ยังมีการฝึกซ้อมด้วย ทั้งการฝึกซ้อมด้วยตนเอง การฝึกซ้อมรวมวง การฝึกซ้อมเพื่อการทำงานนอกเวลา หรือการฝึกซ้อมบางวิชาที่มีการเรียนการสอนเครื่องดนตรีอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้น สิ่งสำคัญที่นักศึกษาดนตรีควรปฏิบัติคือ การบริหารเวลาในแต่ละวัน ซึ่งเวลาที่มีความสำคัญต่อทุกคน ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของเวลามีลักษณะพิเศษคือ

- 3.1) เวลาเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด ใช้แล้วหมดไป
- 3.2) เวลาไม่สามารถซื้อเพิ่มได้ ไม่ว่าจะรวยหรือจน
- 3.3) เวลาไม่สามารถเก็บเอาไว้ใช้ได้
- 3.4) เวลาผ่านไปเรื่อยๆ ไม่หวนย้อนกลับมาอีก

จากธรรมชาติของเวลาดังกล่าวข้างต้น นักศึกษาควรใส่ใจจดใจจ่อกับการบริหารเวลาเพื่อให้การเรียนและการฝึกซ้อมเป็นไปอย่างราบรื่น (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2553 : 5)

3. แรงบันดาลใจของนักศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลที่มาจากการสนทนากลุ่ม พบว่า นักศึกษามีทัศนคติและมุมมองในการเรียนดนตรีด้านแรงบันดาลใจ โดยพบประเด็นได้ดังนี้

1) นักศึกษายังไม่ค้นพบความเป็นตัวเอง

ในประเด็นนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดขึ้นกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจากระดับมัธยมศึกษา เมื่อได้เข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาแล้ว เหตุผลที่มีความคิดเลิกเรียนดนตรีของนักศึกษา โดยบางคนรู้สึกว่าจะไม่ได้ชอบด้านดนตรีจริงๆ บางคนตามเพื่อนมาเรียน หรือเหตุผลสุดท้ายคือเมื่อตนเองผูกพันกับดนตรีมาก่อน จึงเป็นสาเหตุให้ตนเองต้องการที่จะศึกษาต่อทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าเกิดจากตัวนักศึกษาที่ยังไม่มีสิ่งที่ชื่นชอบ หรือยังไม่ได้มีการวางแผนการเรียนของตนเอง

และความคาดหวังต่ออาชีพในอนาคต เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องการจะประกอบอาชีพใด รวมถึงสิ่งแวดล้อมของการเรียนดนตรีของนักศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งบางคนมีศักยภาพทางดนตรีที่ดี แต่บางคนอาจมีทักษะที่ตามไม่ทัน จึงทำให้เกิดทัศนคติของแนวคิดที่ถดถอย และขาดแรงบันดาลใจในการเรียนต่อดนตรี

แนวทางการแก้ปัญหา

1) เปลี่ยนไปเรียนในสิ่งที่ตนเองชอบจริงๆ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือข้อนี้ อาจดูเป็นการแก้ปัญหาที่ทำให้เสียเวลา แต่ในทางกลับกัน หากนักศึกษายังยืนยันที่จะเรียนในสิ่งที่ตนเองไม่ได้ชอบหรือรักจริงๆ อาจทำให้หมดกำลังใจที่จะเรียนต่อในภายหลังได้ หรือในบางกรณีอาจมีโอกาสนี้จะไม่เรียนต่อในระดับอุดมศึกษาเลยก็ได้ ดังนั้น การเสียเวลาไป 1 ปี เพื่อให้ได้รู้ว่าใช่หรือไม่ใช่สิ่งที่ตนรัก อาจดีกว่า ฝืนเรียนต่อแล้ว ไปล้มเลิกในภายหลัง

2) หลักการ “Gap year” ความหมายดั้งเดิมของ Gap Year คือช่วงเวลาหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ก่อนจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่นักเรียนจะเว้นว่างจากการศึกษาต่อ และไปทำในสิ่งที่อยากทำ (Pattama K., 2562 : Online) ซึ่งในประเทศไทย วิธีนี้ยังเป็นวิธีที่ใหม่มาก เนื่องจากวัฒนธรรมของสังคมไทย เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมปลายแล้ว จะต้องสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทันที แต่นักเรียนที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้วิธีนี้กันจนเป็นเรื่องปกติซึ่งในวิธีการ Gap year นั้น ไม่ได้มีพิธีรีตองมาก ใครมีความสนใจในด้านไหน ให้ไปหาประสบการณ์ในด้านนั้น เช่น ทำอาหาร เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือครูสอนเด็ก ฯลฯ เมื่อคิดว่าตนเองมีความพร้อมแล้ว จากนั้นจึงค่อยศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่ตนเองชอบ

2) ความหลงใหลในดนตรีลดลง (Passion)

ความหลงใหล (Passion) ในมุมมองของนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 18 ชื่อ Denis Diderot กล่าวถึง Passion ว่า เป็นส่วนผสมอันคลุมเครือระหว่างความปิติสุข (Pleasure) กับความทุกข์ทรมาน (Pain) ซึ่งเป็นความเข้มข้นอย่างรุนแรงทางความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายใต้เลือดเนื้อและจิตวิญญาณ

คอยขับเคลื่อนและผลักดันให้คนสามารถทำสิ่งเหนือธรรมดา หรือรู้จักในนาม “ความหลงใหล (Passion)” อาจโน้มน้าวให้คนมองเห็นสิ่งที่ตั้งถามหรือชั่วร้าย กระตุ้นให้ใครเข้มแข็งหรืออ่อนแอได้ในเวลาเดียวกัน (ศูนย์ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตและครอบครัว, 2564 : ออนไลน์)

ในประเด็นความหลงใหลในดนตรีลดลง (Passion) ผู้เขียนนำเสนอ เป็นประเด็นสุดท้าย เนื่องจากเป็นประเด็นที่นอกเหนือจากนักศึกษาดนตรีแล้ว นักดนตรีอาชีพส่วนหนึ่งก็ประสบกับปัญหานี้เช่นกัน โดยเฉพาะในช่วงสภาวะ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้เกิดอุปสรรคด้านการดำเนินกิจกรรม ทางดนตรี การเรียนรู้และฝึกฝนทางดนตรี จึงทำให้ความหลงใหลในดนตรีลดลง แต่ในทางตรงข้าม กลับทำให้นักศึกษาได้มีเวลาในการค้นคว้าและศึกษาข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต ที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับ ดนตรีและศิลปะ จึงทำให้เกิดมุมมอง และทัศนคติที่เห็นถึงด้านการแสดงผลงานดนตรี ของสังคมไทยในปัจจุบันที่ไม่เสรี การให้ค่าของคำว่าศิลปะลดน้อยลงทุกวัน และ ในบริบทของความคิดทางสังคมไทยที่เรียกวิชาชีพดนตรีจินตนาการว่าเป็นอาชีพ “เต็นท์กินรำกิน” ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่นักดนตรีได้เคยพบเจอ แต่ทั้งนี้ ด้วยยุคสมัย และความนิยมได้เปลี่ยนไป จึงทำให้ความคิดและมุมมองของคน ในสังคมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงตามเช่นกัน

ประโยค “เต็นท์กินรำกิน” คำพังเพยโบราณที่มีความหมายว่า หาเลี้ยงชีพ ด้วยการแสดงศิลปะต่าง ๆ เช่น ลิเก ละคร ภาพยนตร์ เป็นต้น เนื่องด้วยผู้คนใน ประเทศไทยเคยได้ยินคำติดหูคำนี้มาเป็นเวลานาน จึงเป็นเหตุผลให้หลายครอบครัว เลือกว่าจะไม่สนับสนุนให้ลูกหลานเล่นดนตรี แล้วคำว่า “ดนตรี” คือ เสียงที่ประกอบ กันเป็นทำนองเพลง เครื่องบรรเลงซึ่งมีเสียงดังทำให้รู้สึกเพิดเพลิน หรือเกิดอารมณ์ รัก โศกหรือรื่นเริง ด้วยความหมายที่แท้จริงของดนตรี เป็นศาสตร์ที่ให้ความสุขแก่ ผู้ฟัง คำว่า เต็นท์กินรำกิน จึงอาจเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ความหลงใหลในการเล่นดนตรี ของนักดนตรีในประเทศไทยลดลง

แนวทางการแก้ปัญหา

1) การใช้มุมมองในวิชาชีพดนตรีที่กว้างขึ้น เมื่อนักศึกษารู้สึกหมดหวังและเกิดความเบื่อหน่ายกับสิ่งที่กำลังทำ หรือเบื่อหน่ายกับการเล่นดนตรี ดังนั้น นักศึกษาจึงควรใช้เหตุผลกับตนเอง และเกิดการตั้งคำถามกับตนเองว่าเพราะอะไร จึงทำให้คิดแบบนี้ หรือการฝึกซ้อมที่จำเจ การฝึกซ้อมอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ๆ หรือการพบเจอกับสังคมในรูปแบบเดิมๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ อาจทำให้เกิดความรู้สึก ที่เป็นการขาดแรงบันดาลใจ หรือขาดเป้าหมายของตนเอง ดังนั้น การได้พบเจอกับ ผู้คนในสังคม สิ่งแวดล้อม หรือดนตรีแนวใหม่ ฯลฯ อาจเป็นการเติมไฟให้นักศึกษา ได้มีกำลังใจที่จะฝึกซ้อมอีกครั้ง

2) ทำในสิ่งรักอย่างสุดความสามารถ โดยปัญหานั้น เป็นสิ่งที่ เกิดขึ้นได้กับทุกคน หากแต่ว่าใครจะเป็นผู้ที่จัดการกับปัญหาได้ตรงจุดที่สุด วิธีคิด ในการเปลี่ยนปัญหาให้ไม่เป็นปัญหา คือลองคิดว่า ปัญหาเป็นเพื่อนร่วมทาง Skillane (2021) อ้างถึงแนวคิดของ Joseph Stalin ได้กล่าวไว้ว่า

“Death is the solution to all problems. No man - no problem.”

ปัญหาอยู่คู่กับมนุษย์มาเสมอ มีแต่คนตายเท่านั้นที่ไม่มีปัญหา

ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นนี้คือ ทำในสิ่งที่ตนเองรักอย่างสุด ความสามารถ เรียงลำดับความสำคัญให้เหมาะสม จากนั้นปัญหาเรื่องการหมด ความหลงใหลในดนตรีจะลดน้อยลง

3) เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ศึกษารุ่นใหม่ แนวทางนี้อาจไม่ได้ส่งผล ต่อตัวนักศึกษาโดยตรง แต่จะส่งผลถึงนักศึกษาดนตรีหรือนักดนตรีรุ่นหลังให้ได้ มีแรงผลักดันในการเล่นดนตรีต่อไป สร้างสรรค์ผลงานเพลงต่อไป การเป็นตัวอย่างที่ ดีมีหลายทาง เช่น การเป็นคนดี การตั้งใจเรียน การหมั่นฝึกซ้อม การให้คำแนะนำ หรือแม้กระทั่งการปลุกฝัง ผลลัพธ์คือ นักศึกษาดนตรีรุ่นหลัง จะไม่มีความคิดที่ว่า “อยากเลิกเรียนดนตรี หรือการค้นหาตัวตนไม่พบ”

ทั้งนี้ นอกจากแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว หลักสูตรได้มีการจัด กิจกรรมทางดนตรีที่น่าสนใจทั้งในและนอกสถาบันอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังมีนักศึกษา

จำนวนมากที่ยังไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมมากเท่าที่ควร จึงทำให้นักศึกษาขาดโอกาสในการเข้าสังคมดนตรีใหม่ๆ หรือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันเพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาทักษะดนตรีของตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นว่า ถึงแม้หลักสูตรจะจัดกิจกรรมที่ดีให้กับนักศึกษา แต่นักศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม ก็จะส่งผลให้นักศึกษาขาดแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองและการเรียนดนตรีของตนเองในหลักสูตรอีกทางหนึ่งด้วย

จากข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่นำเสนอไปนั้น เป็นข้อมูลที่มาจากทัศนะ และมุมมองของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร และการหันมาวิเคราะห์ตนเองเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ทางดนตรีและแนวคิดมุมมองที่กว้างมากขึ้น และเป็นการนำเสนอต่อหลักสูตรเพื่อต้องการให้ทั้งนักศึกษาและหลักสูตรเกิดการพัฒนาร่วมกันให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางประเด็นที่หลักสูตรได้มีการดำเนินการไว้อยู่แล้ว เพื่อช่วยแก้ไขปัญหา และช่วยในการพัฒนานักศึกษาไปพร้อม ๆ กัน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ และข้อกำหนดของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่มีการกำหนดให้มีการจัดหมวดวิชาของหลักสูตร ซึ่งนักศึกษาจะต้องทำความเข้าใจอีกมากในเรื่องกฎเกณฑ์และข้อกำหนดต่างๆ การศึกษารายละเอียด รายวิชาของหลักสูตร การติดตามข่าวสารของหลักสูตร ซึ่งในปัจจุบันมีเว็บไซต์ (Website) www.westernmusicbsru.com ของภาควิชาดนตรีตะวันตก รวมถึงเพจเฟซบุค (Page Facebook) เพจภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนในหลักสูตรผ่านระบบออนไลน์อีกด้วย

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ : วงศ์สว่างพัชลิขซึ่ง แอนด์พริ้นติ้ง.

วิทยาลัยการดนตรี. (2564). **Curriculum**. [ออนไลน์]. ได้จาก :

<http://music.bsru.ac.th/curriculum/>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2564].

ศูนย์ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตและครอบครัว. (2564). **รู้จัก Passion รู้ทัน**

ความสำเร็จ. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://www.istrong.co/single-post/whats-the-passion>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2564].

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2553). **การบริหารเวลา**. [ออนไลน์]. ได้จาก:

http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b17_53.pdf. [สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2564].

Panot Han. (2020). **อัปเดต 2020 รวมคณะ/สถาบัน ที่เปิดสอนเกี่ยวกับทักษะ**

ทางด้านดนตรีในประเทศไทย. [ออนไลน์]. ได้จาก:

https://tcaster.net/2020/08/%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%9B%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%95-2020-%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88/?fbclid=IwAR2PeO9Un6xuTURVNo131RIPJGPoSkuwU6xoa_risxciDLKuyruxkyypLD1U. [สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2564].

Pattama K. (2562). **Gap Year 101 : ทุกอย่างที่ต้องรู้เกี่ยวกับ Gap Year**.

[ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.hotcourses.in.th/study-abroad-info/student-life/what-is-gap-year-and-everything-you-need-to-know-about-it/>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2564].

SKillane. (2021). **วิธีคิดเปลี่ยนให้ปัญหาไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป**. [ออนไลน์]. ได้

จาก: <https://www.skilllane.com/blog/How-to-turn-problems-into-opportunities> . [สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2564].